

Warszawa, dnia 22 lutego 2012 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

DL-P-IV-070-⁴~~8~~/12

dot. BPS/KU-034/42/1/12

**Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na wystąpienie Pana Przewodniczącego z dnia 30 stycznia 2012 r., dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (druk senacki nr 42), uprzejmie przedstawiam następującą opinię.

Przedstawiony projekt nowelizacji ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) zmierza do wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2010 r. (sygn. akt P 29/09). W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 218 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) oraz art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez to, że dopuszczają wobec tej samej osoby fizycznej, za ten sam czyn, odpowiedzialność za przestępstwo i dodatkową opłatę, o której mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, są niezgodne z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonego dnia 22 listopada 1984 r. w Strasburgu (Dz. U. z 2003 r., Nr 42, poz. 364) oraz z art. 14 ust. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1996 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 38, poz. 167). Trybunał orzekł również, iż art. 98 ust. 1 pkt 1 i art. 98 ust. 2 w związku z art. 98 ust. 1 pkt 1 oraz art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez to, że dopuszczają wobec tej samej osoby fizycznej za ten sam czyn, odpowiedzialność za wykroczenie i dodatkową opłatę, o której mowa w art. 24 ust. 1 tej ustawy, są niezgodne z art. 2 Konstytucji, z art. 4 ust. 1 Protokołu nr 7 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz z art. 14 ust 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Tym samym Trybunał zakwestionował konstytucyjność przepisów pozwalających Zakładowi Ubezpieczeń

Spółecznych na wymierzenie płatnikowi składek, będącemu osobą fizyczną, dodatkowej opłaty za przestępstwo albo wykroczenie, a zatem umożliwiającą kumulowanie sankcji o charakterze represyjnym.

Rozwiązanie proponowane w przedmiotowym projekcie polega na wyłączeniu możliwości wymierzenia płatnikowi składek dodatkowej opłaty w przypadku, gdy jest on osobą fizyczną i ponosi odpowiedzialność za przestępstwo lub wykroczenie. Zmiana ta sprowadza się do dodania w art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zdania zawierającego takie wyłączenie. Przepis ten ma regulować kwestę zbiegu przepisów w sytuacji, gdy to samo zachowanie płatnika, będącego osobą fizyczną, polegające na niepłaconiu składek, wypełnia dyspozycje zarówno art. 24 ust. 1 jak i art. 98 ust. 1 pkt 1 lub art. 98 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w szczególnych okolicznościach, także art. 218 § 1 Kodeksu karnego.

W ten sposób została zrealizowana zasada zakazu podwójnego karania (stosowania środka represyjnego) – ne bis in idem - tej samej osoby fizycznej za popełnienie tego samego czynu zabronionego, na której naruszenie wskazuje wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Wielokrotne karanie tej samej osoby za ten sam czyn stanowi bowiem naruszenie zasady proporcjonalności reakcji państwa na naruszenie obowiązku prawnego (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 kwietnia 1998 r., sygn. K 17/97, OTK ZU nr 3/1998, poz. 30 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 października 2002 r., sygn. K 36/00, OTK ZU nr 5/A/2002, poz. 63).

Wobec konieczności przeprowadzenia nowelizacji w zakresie zasad wymierzania opłaty dodatkowej wynikającej z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2010 r., należy zasygnalizować ewentualną potrzebę umieszczenia w projekcie przepisu przejściowego dotyczącego postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

Przechodząc do kwestii skutków finansowych projektowanych rozwiązań, wskazać należy, iż wejście w życie przedmiotowego projektu nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa w części 37 „Sprawiedliwość” oraz w części 15 „Sądy powszechne”.

2 wykusni powronie

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU